

STYRKET PÆDAGOGISK LÆREPLAN

Børnehuset Galaksen
Børnehaven

Marts 2026
"Enhver gør sit bedste"

Indhold

Indhold	2
Hvem er vi?	3
Læreplansblomsten	16
KVALid	17
Børnesyn	18
Dannelse og børneperspektiv	19
Leg	19
Læring	20
Børnefællesskaber	20
Pædagogisk læringsmiljø, herunder arbejdet med fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljøer	21
Forældresamarbejde	21
Børn i udsatte positioner	22
Sammenhænge, herunder inddragelse af lokalsamfundet	22
De seks læreplanstemaer	23
Evalueringskultur	23
Alsidig personlig udvikling	24
Social udvikling	26
Kommunikation og sprog	27
Krop, sanser og bevægelse	28
Natur, udeliv og science	29
Kultur, æstetik og fællesskab	32

Hvem er vi?

Børnehuset Galaksen er en institution fra 2016 beliggende i Brønderslevs nordlige del. Huset indeholder to vuggestuegrupper normeret til 26 børn og tre børnehavegrupper med børn i alderen 2,10 – 6 år. Personalet har været involveret i byggeprojektet, og har haft stor medindflydelse på det færdige resultat. Det lå os meget på sinde, at vi fik skabt nogle fysiske rammer, som muliggjorde vægtningen af "Det nære i Det store", hvilket vi synes, vi er lykkedes rigtig godt med, til stor glæde for vores børnegruppe.

Galaksen er indrettet sådan, at alle stuer foruden opholdsstuer, indeholder eget køkken, badeværelse og garderobe. Derudover har huset flere gode fællesrum, hvor børnene har mulighed for at lege på kryds og tværs af stuerne. Børnehuset rummer en 1. sal, hvor kommende skolebørn/Lange ben kan lege og deltage i førskoleaktiviteter. I vores amfiteater mødes alle en gang månedligt til fællessang og optræden. Rummet bruges også dagligt til leg, yoga og motoriske aktiviteter.

Galaksen rummer en stor legeplads, der er opdelt i mindre enheder. Vuggestuegruppen har egen lukket legeplads, hvor de kan udfordres på deres niveau. Legepladsen er opdelt i to områder. Det ene område er flisebelagt og indeholder legehuse, gynger, sandkasse mm. På det andet område findes der græsplæne til fx boldspil, bakke til leg og rutsjebane, cykelbane mm. På begge områder findes der hække som ofte bruges til gemmeleg. Vuggestuen har også to soverum tæt på hovedbygningen.

Børnehaven har to legepladser. Den ene rummer et kæmpe sandmiljø (fint og groft sand, så sanserne stimuleres), klatrestativer, rutsjebane, gynger, bålplads mm. Den lidt større legeplads "Verdens Ende" er mere kuperet. Her findes skov med klatretræer, balancebaner, bålplads, graveområde, sandkasse, cykelbane, kælkebakke, multibane og shelters. Her er der rig mulighed for at bruge fantasien og kreativiteten i leg og udfoldelse i naturen. Derudover har vi urtehaven og frugttræer.

"Det ydre rum" er et hyggeligt rum ved siden af hovedindgangen. Her har vi mulighed for at en mindre gruppe børn kan lave kreative sysler, lege, høre en god historie i rolige omgivelser.

Huset har to "Christianicykler" som bliver brugt flittigt, primært af vuggestuen. Dette giver mulighed for at opleve lidt mere af verden, end vi kan i gåafstand.

Galaksen er ét hus, hvilket vi vægter højt. Selvom vi er stueopdelt, kender alle voksne alle børn. Det enkelte barn og dets familie er tilknyttet en stue og pædagog, som varetager samtaler mm.

Vi er en institution, som er kendetegnet ved at sætte barnet i centrum. Vi vægter en tryk og forudsigelig hverdag for det enkelte barn. Vi tager udgangspunkt i barnet, anerkender det og ser på dets ressourcer, kompetencer samt nærmeste udviklingszone.

Dette er med til at understøtte barnets tryk, hvilket er en forudsætning for trivsel, læring og udvikling. ICDP (International Childhood Development Programme) er vores tilgang til barnet. ICDP handler om at se barnets ressourcer frem for dets mangler og sætte fokus på barnets gode intentioner. Den voksne er altid ansvarlig for relationen, dvs. at den voksne skal justere sig i forhold til barnet. Vi samler på stjernestunder, som vi gerne deler med kollegaer og forældre. Vi vægter den gode omgangstone, og ser os selv som gode rollemodeller. Legen er i centrum og vi skaber læringsrum, der gør, at barnet har mulighed for at fordybe sig i legen uden unødige afbrydelse. Vi leger gerne med og følger "barnets spor" ved at iagttage barnet, lytte og se hvad det er optaget af. På den måde finder vi ud af, hvad der interesserer det enkelte barn, hvordan det trives i børnegruppen og hvor langt det er i dets udvikling.

Det er ligeledes vigtigt for os, at forældre føler sig velkomne, samt at vi får et trygt og tillidsfuldt samarbejde. Vi vægter et positivt forældresamarbejde, som bygger på forældrenes og personalets fælles engagement i barnets liv, udvikling og trivsel. Forældrene orienteres dagligt på tavlen, hvor der skrives lidt om dagens oplevelser eller ved fotoophæng samt via AULA. En af forudsætningerne for at skabe en god hverdag for barnet er, at vi har en god kommunikation med forældrene, så vi står gerne til rådighed for en dialog. Forældrene indkaldes til en forældresamtale, hvor der udveksles iagttagelser og erfaringer omkring barnets udvikling og trivsel. Vi ønsker at styrke tilhørsforholdet til institutionen bl.a. gennem vores aktiviteter i familieklubben. Her mødes vi udenfor ”åbningstid”, og hygger os i nogle timer.

Galaksen kan tilbyde:

Vi går til gymnastik i vinterhalvåret: Vi har valgt at gå til gymnastik i vinterhalvåret, da vi ikke får rørt os så meget udendørs, som vi gør om sommeren. Vi tilrettelægger gymnastikken således, at barnet får styrket sin muskulatur og får pulsen op. Vi har også mulighed for at spotte børn, der måske skal have yderligere motorisk støtte, som vi, i fællesskab med forældrene, kan tage hånd omkring. Børnehaven og de ældste vuggestuebørn benytter gymnastiksal på Hedegårdsskolen eller Brønderslev Hallen i gåafstand fra Galaksen. De yngste børnehavebørn og de ældste vuggestuebørn tilbydes gymnastik i eget hus.

Vi fletter bevægelse ind i hverdagens aktiviteter: Vi er certificeret DGI-institution, hvilket skal kunne mærkes i børnenes hverdag. For os skal det at bevæge sig være en leg og give barnet glæde og velvære. Foruden de motoriske udfoldelser, som er på vores legepladser, laver vi gerne små motoriske lege. Vi pirrer det enkelte barn, således at vi oplever en motorisk udvikling hos barnet. Børns interesser er forskelligt, men ved at tilbyde gode oplevelser med motion og leg, håber vi, at barnet får nogle gode vaner, som kan lægge en god grobund for den videre opvækst.

Vi har et motorisk aktivt udeliv: Vores legepladser er ikke til pynt, men skal bruges aktivt. Vi har udfordrende legepladsmiljøer, hvor alle sanser kommer i spil.

Fra jord til bord. Skærper børnenes opmærksomhed på naturen, og på hvordan vi passer på den. Bruger kommunens naturvejledere til besøg i huset. Vi deltager også i affaldsindsamling og viser børnene vejen til at passe på vores natur.

Vi følger årstidernes gang: For os er det vigtigt at skærpe børnenes opmærksomhed på naturens skiften. På stuerne laver vi aktiviteter, som følger årstiderne. Vi bruger naturen både inden for børnehavens låge, men vi går også ture i nærmiljøet. Her er vi rigtig glade for vores ”Christianiacykler”, som giver os mulighed for at vuggestuebørnene kan komme lidt omkring.

Urtehave: Vi sår/høster, plukker bær, som vi laver saft og marmelade af, vi sylter og laver små planter, som børnene kan tage med hjem og passe.

Dyr: Vuggestuen har en skildpadde, som giver børnene mulighed for et naturligt forhold til pasning og pleje af dyr. Vi har insekthoteller på legepladsen, og i vores skov finder vi

forskellige småkravl, som følges på hotellet. Indimellem ser vi også dyrespor fra lidt større dyr, som vi kan undre os over, hvor kommer fra.

Temaer: Jævnligt tager vi aktuelle emner op, som vi kan fordybe os i over en længere periode, emner kunne være genbrug, høst, æbler eller bondegården.

Sprog. Særligt uddannet personale (sprogpædagoger) er tovholdere i forskelle sprog-understøttende aktiviteter. De sørger ligeledes for at holde den øvrige personalegruppe opdateret, omkring hvad der rører sig på området. Vi benytter jævnligt sprogposer fra Brønderslev Bibliotek. Galaksen har også selv lavet sprogposer og "månedskasser", som er målrettet emner, vi har.

Fortællinger: Vi "læser" bøger, men fortæller også gerne egne "hjemmelavede" historier, hvor børnene fx kan komme med gode ideer til historien. Vi får besøg af bogbussen og børnene kommer på skift ud og vælge spændende bøger. Bogbussen er også behjælpelig med at finde materialer til temaer.

Højtlesning: Dette er en vigtig del af institutionslivet. Foruden en bedre sprogtilegnelsen oplever barnet også et godt samvær med voksne og andre børn. Bogbussen kommer regelmæssigt hos os.

Rim, remser og sange: Er fast del af vores sprogstimulering.

Fri for mobberi: Børnemøder er en fast del af vores hverdag. Her bruger vi materialet, som er udarbejdet af Tryk-fonden. Vi lærer børnene at være hjælpsomme og gode rollemodeller for hinanden. Vi forsøger at give børnene "redskaber"/guidning til deres konflikthåndtering. For at behandle børn ens må vi behandle dem forskelligt – de har forskellige ting med i rygsækken, og derfor må vi tage udgangspunkt i det enkelte barns forudsætninger og behov.

Musik: Vi er i besiddelse af instrumenter, som vi benytter til f.eks. samling. Vi har afspillere, hvor børnene selv kan høre musik samt en sing along, der bruges flittigt, når den lille entertainer slår til.. Vi bruger ind imellem afslapningsmusik, når vi laver yoga og børnemassage. Derudover benytter vi os af andre arrangementer og koncerter i byen. 2 gange årligt laves der musikforløb for de mindste børn i børnehaven.

Teater: Vi laver selv små teaterstykker, men bruger også de tilbud som er i det offentlige rum. De kommende skolebørn benytter Hjørring Teater.

Fokus på det talte og skrevne sprog: Vi hjælper barnet med at sætte ord, når noget er svært. Vi har fokus på sprogstimulering bl.a. til samling, ved spisning, i garderoben, i alle dagens hverdagssituationer. Vi skaber interesse for det skrevne sprog, legeskriver, og har spil o. lign. som pirrer barnets nysgerrighed. I perioder har vi "Dialogisk læsning" på månedsplanen.

Leg: Vi prioriterer legen højt. Vi tilrettelægger vores legemiljøer, så børnene møder alsidighed og får gode betingelser for at fordybe sig i legen. Vi hjælper børnene ind i de sociale fællesskaber, så alle oplever glæden ved leg, og det at have legekammerater. Vores legemiljøer er dynamiske, og vi er opmærksomme på at skifte ud i legetøjet og lave nye spændende legeområder.

Støj: Vi er meget opmærksomme på vores støjniveau. Vi hjælper hinanden med at holde stemmerne på et acceptabelt niveau, så det er rart for alle at være i huset. Vi laver mindre

legemiljøer, da vi ved, at dette er med til at mindske støjen. Vi arbejder med det gode lyttemiljø og har visualiseret vores stemmer i forskellige farver, som vi hjælper hinanden med at overholde.

”Et hus”: Vi prioriterer højt samarbejde på tværs af hele huset og alle stuer. Vi har således flere gange årligt forskellige aktiviteter, hvor børn og voksne mødes i store eller mindre grupper på tværs af institutionen. Herved får alle voksne et godt kendskab til alle børn, og børnene møder husets voksne i forskellige arenaer og aktiviteter. Vi har blandt andet en uge med temaet motorik, indianertema over 14 dage, drenge/pige tema mv. Ligeledes har børnene mulighed for at gå på besøg på hinandens stuer og lege med nye kammerater.

Galaksens værdigrundlag

Værdiord

- **Anerkendelse;** respekt, omsorg, plads til alle, ICDP, inklusion, rummelighed, ressourcesyn
- **Nærvær;** Skabe rum for nærvær (tid til ro og fordybelse), fællesskab/samvær, blive set/være synlig, åbenhed, empati
- **Fællesskab;** Arbejdsglæde, humor, plads til smittende latter, den gode stemning, skabe en VI-følelse
- **Læring;** høj faglighed, sparring, respekt for forskellige læringsstile, (samarbejde) formidling, rum til fordybelse
- **Relation;** tryghed, tillid, blive set, (ejerskab, samarbejde) blive hørt, være med til at skabe/præge institutionen.

Værdiordene set ud fra henholdsvis et personale-, et børne- og et forældersyn.

- **Anerkendelse:**

Kollega:

Jeg bliver anerkendt for den, jeg er, det jeg kan, og det jeg ikke kan (men jeg er villig til at lære)

Uenighed ok på anerkendende vis

Samarbejdet præges af en god og respektfuld tone

Jeg forventer omsorg og vil udøve omsorg for mine kollegaer inden for den gældende kultur

Børn:

Jeg bliver set og mødt som den, jeg er (børn skal behandles differentieret for at behandles lige.)

Jeg bliver mødt af nærværende og omsorgsgivende voksne (fysisk såvel som psykisk).

Forældre:

Jeg bliver set og mødt på respektfuld vis som den, jeg er, og for det jeg kan.

Jeg oplever, jeg bliver taget alvorlig og mødt med åbenhed. Samarbejdet med personalet er præget af en god og respektfuld tone.

- **Nærvær**

Kollegaer:

Vi skal skabe en kultur, hvor der er mulighed for at arbejde med nærvær og plads til fordybelse. Vi skal skabe et roligt og harmonisk miljø. Jeg bliver mødt af empatiske kollegaer i et trygt og imødekommende miljø. Kulturen skal være præget af hensynsfuld åbenhed med plads til ris og ros. En kultur, hvor vi taler med hinanden og ikke om hinanden.

Kritik leveres på en konstruktiv og fremadrettet måde.

Børn:

Jeg bliver mødt af nærværende voksne i et miljø, hvor der er plads og mulighed for fordybelse. Jeg bliver taget alvorlig af empatiske voksne, som bestræber sig på at "læse" mig og på at se tingene ud fra et børneperspektiv.

Forældre:

Jeg oplever mig set og mødt af personalet. Der er tid til den relevante information.

- **Fællesskab**

Kollegaer:

Jeg bliver mødt af/oplever et kollegialt fællesskab, der er præget af en god stemning, arbejdsglæde og humor. I vores humor er vi bevidste om, hvor langt vi kan gå med hinanden. Jeg oplever, at mine kollegaer er der for mig. Det er lige så legalt at bede om hjælp, som det er at modtage hjælp

Børn:

Jeg bliver en del af et fællesskab, der er præget af en god omgangstone, voksne der er der for mig samt en positiv og god stemning.

Forældre:

Jeg bliver mødt af en stemning, hvor jeg fornemmer arbejdsglæde og oplever et personale, der er der for hinanden. Et hus, der er præget af en god stemning.

- **Læring**

Kollega:

Jeg oplever et arbejdsfællesskab præget af sparring, faglige drøftelser og samarbejde. Der er fokus på faglighed og ressourcensyn. Vi videndeler, og vi prioriterer faglige kurser/uddannelse i det omfang, ressourcerne tillader det.

Børn:

Jeg bliver mødt af kompetente og faglige voksne, som har øje for mit potentiale. Jeg færdes i et miljø, der har fokus på, at børn har forskellige læringsstile. Jeg oplever en hverdag, hvor der er mulighed for ro og fordybelse

Forældre:

Jeg oplever et fagligt og kompetent personale. Oplever jeg kan få en god og kompetent snak vedrørende mit barn.

- **Relationer**

Kollega:

Jeg oplever, at mine relationer til mine kollegaer er præget af åbenhed, respekt, tryghed, tillid, loyalitet og omsorg. Jeg tør være mig selv, og jeg føler mig set og hørt. Jeg oplever, at jeg via mit engagement kan være med til at præge og udvikle min arbejdsplads, hvilket giver mig ejerskab.

Børn: Jeg bliver mødt af voksne, som er bevidste om at skabe en god relation til mig. Voksne, som er bevidste om, at gode relationer er grundlaget for min trivsel og udvikling.

Forældre:

Jeg bliver mødt af et personale, som er opmærksom på at skabe en god kontakt til mig.

Udarbejdet 10.10.2012

Revideret foråret 2025

3.2 Børn i udsatte positioner

Vi arbejder ud fra en anerkendende tilgang til barnet. Vi forsøger at give barnet redskaber til at være selvregulerende ex.: "Hvad ville der ske, hvis du.....?" eller: "Er der andre ting, du kan gøre i stedet for?". Vi giver følelsesmæssig nærhed og vejledning til barnet og hjælper med at give en strategi, som kan give læring til kommende udfordringer. Vi fokuserer på det, barnet kan, og giver derved succesoplevelser.

Flere personaler har gennemgået uddannelse i ICDP, og det er en arbejdsmetode, som er godt integreret i vores hverdag. Ligeledes er Kvalid implementeret.

Vi er bevidste om, at alle børn kan være sårbare i forhold til social mestring, og vi er meget opmærksomme på at støtte børnene i at håndtere konflikter og følelsesmæssige udfordringer. Vi er opmærksomme på barnets ressourcer, og dette betyder også, at vi har en ressourceorienteret tilgang til barnet.

Relationer er ilt for barnets udvikling, så vi er opmærksomme på, at vi ved inkluderende pædagogik kan lave legemiljøer, som barnet mestrer.

Vi understøtter barnets positive initiativer og kundskaber, således at barnet kan indgå i relationer med andre børn. Når barnets følelser bliver for store, støtter vi barnet i følelsesreguleringen. Vi fikset ikke, men møder barnet, giver tryghed og ro. Vi er undersøgende på barnets vrede/frustration og vores ageren. Vi benytter bl.a. Facelt i vores arbejde og bogen "Bo og de svære følelser".

Vi samarbejder med eksterne samarbejdspartnere omkring børn med særlige behov.

Galaksen Styrket pædagogisk læreplan 2026

Sproget er et af de vigtigste kommunikationsredskaber mellem mennesker, og sproget er med til at give barnet adgang til leg med andre børn. Vi benytter "Hjernen og Hjertet". I vuggestuen arbejdes der løbende med sprograppen. Når børnene starter i børnehaven, sprogvurderes børnene inden de bliver 3,4 år, og igen når de bliver 5 år. Formålet er, at vi i samarbejde med forældrene har mulighed for at understøtte barnets sprogudvikling og tilrettelægge sproglige aktiviteter for det enkelte barn. Flersprogede børn sprogtestes altid ved 3 og 5 år.

Vi har et givende samarbejde med talepædagogerne, både i form af supervision til vores sprogarbejde, men også omkring de børn, der er tilknyttet talepædagogen. Der arbejdes ud fra Brønderslev kommunes sprogstrategi.

Jævnligt opretter vi sproggrupper, som er tilpasset den gruppe børn vi har, ex. mundmotoriske lege, opmærksomheds-/hukommelseslege.

I tæt samarbejde med forældrene tilrettelægger vi en øget fokuseret indsats for det enkelte barn.

Desuden har vi pædagoger, som er særligt uddannede inden for sprog (sprogpædagoger). De ved, hvad der "rører" sig og har fingeren på pulsen, så vi altid har den nyeste viden til glæde for alle børnene.

Personalet har gennem årene deltaget i kurser om "krop og bevægelse", og vi er meget opmærksomme på, at alle bliver motorisk udfordret. Vi har en stor viden om børns motoriske udvikling og tilrettelægger lege og aktiviteter, der understøtter barnets motoriske udvikling. Derudover er vi DGI-certificeret og har et godt samarbejde med DGI Nordjylland

Vi samarbejder med børneergoterapeuter og fysioterapeuter omkring børn med motoriske vanskeligheder.

Kommunen har udarbejdet en "skilsmissemappe", som giver os ansatte nogle guidelines i forbindelse med forældrevejledning. Dette materiale bruges konsekvent, når vi møder skilsmisser. Vi har rigtig gode erfaringer med materialet, og det er yderst hjælpsomt for såvel familien som for os personaler.

I kommunen har vi et tilbud ved navn "Familie GPS'en", samt et tilbud der hedder "En familie flere fællesskaber". Her har forældre og barn mulighed for at deltage i kortere forløb. Formålet er at vejlede og give redskaber til de familier, hvor forskellige problemstillinger gør, at barnet ikke har den optimale trivsel og udvikling i sin hverdag i børnehaven.

3.3. Forældresamarbejde

- Samarbejde om det enkelte barns trivsel og udvikling (se master)
- Forældrebestyrelsen og den pædagogiske læreplan
- Forældretaktikken (udvikling i fællesskaber)

Master: Forældrene har det primære ansvar for børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Derfor skal forældrene involveres og inddrages aktivt i samt have indflydelse på dagtilbuddenes arbejde, der rammesættes og virkeliggøres af det pædagogiske personale og ledelse. Samarbejdet med forældre handler både om den formelle kompetence, forældre har i kraft af bl.a. bestyrelsesarbejdet og om øvrigt samarbejde om det enkelte barns og børnegruppens trivsel og læring.

Forældresamarbejde.

I Galaksen anerkender og vægter vi forældresamarbejdet højt. Forældrene kender deres barn bedst og inddrages aktivt og ligeværdigt som medspillere omkring barnets trivsel og udvikling. For at kunne støtte, udvikle og skabe den bedste trivsel for barnet, er det vigtigt, at samarbejdet mellem personale og forældre er positivt og velfungerende. At vi formår at lytte, udveksle perspektiver og være nysgerrige og undersøgende overfor hinandens holdninger. Forud for barnets start i Galaksen, herunder både i vuggestue og børnehave, sender vi et velkomstbrev med lidt information omkring vores hus og opstarten. Brevet indeholder endvidere en invitation til et besøg i Galaksen, så vi kan lære hinanden lidt at kende, forud for barnets start i vores hus. Ved første møde i Galaksen udarbejdes en "Dialogguide", der indeholder relevante informationer omkring barnet. Denne "Dialogguide" følger barnet videre, hvis barnet fortsætter i vores børnehave. Vi oplever en glidende overgang, når informationerne følger med. Vi opfordrer forældrene til at søge informationer om Galaksen på kommunens hjemmeside.

På dagtilbudsområdet i Brønderslev kommune arbejder vi med partnerskaber: "En samarbejdsrelation mellem to eller flere parter, der arbejder mod et fælles mål. Det indebærer typisk et gensidigt engagement og deling af ressourcer, viden og ansvar."

DUDL (dannelse, udvikling, deltagelse og læring): I Brønderslev kommune arbejder vi med begrebet DUDL (David Graae). Dette går ud på, at vi gennem et stærkt og engageret forældresamarbejde sikrer at vi sammen giver det enkelte barn mulighed for at udvikle sine kompetencer bedst muligt, samt være en del af fællesskabet og sikre deltagelsesmuligheder.

Galaksen Styrket pædagogisk læreplan 2026

Det er vigtigt, at forældre og personale er trygge ved hinanden, så vi dermed kommer til hinanden, hvis barnet oplever udfordringer i enten hjemmet eller institutionen. Oplever barn, forældre eller institution udfordringer i barnets trivsel og/eller udvikling, er der mulighed for at inddrage eksternt fagpersonale, såsom talepædagoger, psykologer, børnetereapeuterne og sundhedsplejersker, og fagpersonerne her kan, i samarbejde med forældre og fast personale, hjælpe til at støtte barnets trivsel og udvikling.

Jo bedre forældresamarbejdet er mellem professionelle/pædagogisk personale og forældre, jo bedre for barnet.

De daglige samtaler om barnets hverdag og små episoder, vægtes i Galaksen. Det er vigtigt, at vi fra institutionen og hjemmet deler informationer, som har betydning for barnet. Vi kan igennem forældrenes viden og kendskab til barnet, tilbyde de rammer der er bedst for barnets trivsel og udvikling. I løbet af barnets institutionsliv inviteres der til forældresamtale flere gange.

Der arrangeres minimum en gang om året fælles forældremøde i Galaksen, hvor der drøftes forskellige emner, samt valg til forældrebestyrelsen. Endvidere afholdes der i løbet af året adskillige arrangementer for børn og forældre, som Galaksen inviterer til.

Galaksen har desuden en familiekлуб, bestående af et antal forældre og en personalerepræsentant. Familiekлубben arrangerer sociale arrangementer flere gange om året, det er f.eks. til jul, hvor forældre og børn kan hygge og lære hinanden at kende.

Forældrebestyrelsen er ligeledes en vigtig del af forældresamarbejdet og bliver informeret og inddraget i, hvad der sker i huset og de beslutninger, som tages i huset. Forældrebestyrelsen kan komme med forslag og inspiration til personalet. Galaksens støtteforening søger fonde, og vi har derigennem flere gange modtaget donationer til stor glæde for os.

Som forældrebestyrelse vil vi opfordre jer forældre til at deltage i de arrangementer, der er her i Galaksen. Det er gennem disse arrangementer, vi styrker vores fællesskab, både vores børns og vi voksne. Dette fællesskab, tænker vi, giver grundlag for tryghed og positiv energi i vores forældregruppe og dette vil forplante sig til vores børn og give dem god grobund for trivsel, udvikling og læring.

Ønsker for samarbejdet:

- Vi vil stærkt opfordre jer til at lægge profilbilleder ind på AULA, så vi kan sætte ansigter på hinanden. Bestyrelsen har opfordret personalet på de enkelte stuer til at sætte et lille "stamtræ" op i børnenes garderober (billede af søskende samt forældre)
- Vi vil gerne opfordre jer til at være medskabende af en kultur, hvor det er helt naturligt at vi hilser på hinanden og er opmærksomme på nye forældre/børn.
- Vi vil gerne opfordre jer til at være medskabende af en tryk og tillidsfuld omgangstone, som gør, at vi åbent tør tale med hinanden om vores børns udvikling, trivsel samt om Galaksen som hus. At vi har øje for, at børn er forskellige og agerer forskelligt, at vi er opmærksomme på, at vi ikke laver nogle u hensigtsmæssige fortællinger om børn, som kan være medvirkende til, at de kan blive ekskluderet af fællesskabet.

- Vi vil gerne gøre opmærksom på, at det faktisk betyder meget for dit barn, at du giver dig tid til at hilse og snakke lidt med dets kammerater. Det er faktisk med til at spille dit barn stærkt i de andre børns øjne.
- Bestyrelsen vil gerne opfordre Familieklubben til at lave og ophænge et årshjul, så datoerne for kommende arrangementer er kendt i god tid. Hvis I så ikke kan deltage i det kommende arrangement, kan I snakke med jeres barn om, at I som familie faktisk kan komme til det næste arrangement.
- "Åben legeplads" – Har I lyst til at tage initiativ til at mødes på børnehavens legeplads en lørdag formiddag med andre børn og forældre, vil vi gerne opfordre jer til at effektuere dette. Her er mulighed for at tage kaffekurven med og få leget/hygget på kryds og tværs.
- Vi vil gerne opfordre jer forældre til at arrangere forskellige sociale tiltag på stuerne. Det være sig fællesspisning, en fisketur eller lignende. Måske en gåklub/vinklub for forældrene. Kun fantasien sætter grænserne.

Med venlig hilsen
Forældrebestyrelsen

3.4. Overgange

- Sammenhængskraft med 0.klasse
- Fælles pædagogisk fundament i kommunen
- Lokale indsatser

Master: Sammenhæng med børnehaveklassen handler om sammenhæng i børnenes liv. Det er ikke tilstrækkeligt, at børn er skoleparate. Skolen skal også være børneparat og bygge på et tydeligt børneperspektiv, der tager over, hvor dagtilbuddet slipper. Temaerne i den pædagogiske læreplan lægger op til at skabe sammenhæng mellem indholdet i dagtilbud og børnehaveklasse.

Sammenhænge betyder ikke, at alt skal være det samme. Dagtilbud er unikke, har en tematisk tilgang og et bredt læringssyn. Men der skal skabes et indholdsmæssigt sammenhæng og flow mellem den pædagogiske læreplan og rammerne for børnehaveklassen samt ved, at dagtilbud og skoler har et tæt samarbejde ift. fx trivsel, børnefællesskaber og lærelyst.

Den gode overgang

Når der skal ske nye og store forandringer i et barns liv, som for eksempel at starte i vuggestue, børnehave eller skole, er det vigtige, at vi er med til, at denne overgang foregår så let, som muligt. Den gode overgang skal bidrage til, at barnet får en god afslutning på det, som den forlader og en god start på det nye.

Vi arbejder ud fra vores børnesyn – at det enkelte barn er unikt og indeholder masser af ressourcer og udviklingsmuligheder, og at det udvikler sig og lærer gennem relationer til andre børn og voksne.

Vi er opmærksomme på at forskningen (Inge Skov) viser, at de første 3 uger er afgørende for barnets oplevelse af overgange. Så derfor er det yderst vigtigt, at vi er fokuseret på at skabe en vellykket "modtagelse" af nye børn.

Den gode overgang fra vuggestue til børnehave:

Når barnet er omkring 2,5 år, begynder vi yderligere at målrettet den pædagogiske indsats i forhold til, at barnet skal i børnehave, når det fylder 2,10 år.

Det er vigtigt, at vi skaber en god overgang fra vuggestue til børnehave, da det giver tryghed for både barnet og forældre. Alle børn er forskellige og der vil være individuelle behov, som vi skal være opmærksomme på at videreformidle til børnehaven. Vi bestræber os på i samarbejde med forældrene at gøre barnet robust, tillidsfuld, selvhjulpne og klar til at møde nye udfordringer, så overgangen til børnehaven bliver så lempelig som muligt.

Da vores vuggestue og børnehave er i samme hus, vil de fleste vuggestuebørn allerede have kendskab til børnehavens personale og de fysiske rammer. Det giver vuggestuebarnet en tryk og god forudsætning for at starte i børnehave. Vuggestuen deltager i flere forskellige aktiviteter sammen med børnehavens børn og personale, som hermed bliver kendte for vuggestuebarnet. Forud for barnets start i børnehaven aftales der flere besøg sammen med en voksen fra vuggestuen på barnets nye stue.

Der vil desuden være en mundtlig og skriftlig overlevering mellem vuggestuens og børnehavens personale. "Vi benytter Dialogguide", som følger barnet godt videre. Dermed kan børnehaven bedst muligt modtage og støtte op omkring det enkelte barn. Endvidere vil vuggestuen overleverer det skriftlige materiale, f.eks. forældresamtaler, der ligger i forbindelse med barnet – dermed bibeholdes den røde tråd i forældresamarbejdet.

En ny hverdag begynder for barnet i børnehaven med nye voksne og kammerater. Selv om barnet stadig er i samme hus er en epoke i dets liv slut. Det er vigtigt for barnet, at det får mulighed for at sige rigtigt farvel til vennerne og de voksne i vuggestuen, inden det starter i børnehave. Fordelen ved at barnet forbliver i samme hus er, at der er mulighed for flere genbesøg.

Den gode overgang fra børnehave til skole:

Ligesom overgangen fra vuggestue til børnehaven, vægter vi også overgangen fra børnehaven til skole højt. Vi anerkender vigtigheden i, at barnet føler sig tryk i overgangen og dette skabes blandt andet ved, at vi i børnehaven samarbejder med skolens personale. Med udgangspunkt i en fælles pædagogisk planlægning gives barnet de bedst mulige betingelser for tryk, udvikling og læring i skolestarten. Ligeledes vægter vi forældresamarbejdet højt i denne overgang, da forældrene er vores sparringspartner omkring barnet. Forældrene inddrages så tidlige som muligt i barnets overgang, som aktive og ligeværdige medspillere omkring deres barns læring og udvikling både socialt og fagligt.

I Galaksen samler vi alle kommende skolebørn i gruppen "Lange ben", som laver forskellige aktiviteter og arrangementer på tværs af stuerne. Det hele starter med en overnatning for at "ryste" gruppen sammen. Forud for dette har der været flere forskellige aktiviteter fx Krible krable, gymnastik, så børnene har set hinanden an og ved hvilke børn, de skal være i gruppe med.

En gang ugentlig samles hele gruppen på loftet og laver forskellige tematikker med udgangspunkt i de 6 læreplanstemaer. Vi har valgt at prioritere dette, da vi igennem forløbet kan give barnet en fornemmelse for og øvelse i, det at "gå i skole" og hvordan man agerer/begår sig i et fællesskab. Formålet er ligeledes bl.a. at styrke barnets sociale kompetencer, fællesskabsfølelsen og resiliens, samt få barnets stemme i spil.

Der vil endvidere være turer ud af huset, herunder teater, og der arbejdes ligeledes med eksperimenterende tematikker på de respektive stuer. Vi besøger en skole, så børnene får en fornemmelse for, hvad det er, altså få børneperspektivet i spil.

Vi afholder forældresamtaler, ud fra H&H, hvor vi sammen med forældrene laver fælles fokuspunkter for barnets sidste tid i børnehaven.

De ansvarlige pædagoger for skolegruppen bliver inviteret til at overvære undervisningen i børnehaveklassen. Ligeledes inviteres SFO personale på besøg i Galaksen, hvor de får mulighed for at overvære vores arbejde og møde deres kommende børn. Besøget slutes af med et møde mellem Galaksens "skole" pædagoger og SFO personale, hvor vi fælles drøfter forventninger og pædagogisk fokus ved opstart.

Tidlig foråret afholdes der overleveringsmøder, hvor vi sammen med de kommende børnehaveklasseledere og SFO personale gennemgår børnene. I tiden herefter besøger vi SFO'erne, hvor børnene skal gå.

Ligesom overgangen fra vuggestue til børnehaven, afslutter barnet også en epoke af sit liv, når det siger farvel til børnehaven og starter i "Tidlig SFO". Barnet skal have mulighed for at tage ordentlig afsked med sine kammerater og voksne i børnehaven.

For yderligere information se bilagene "Den gode overgang fra vuggestuen til børnehaven" og "Formålsbeskrivelse for den gode overgang fra Galaksen til skole i Brønderslev Kommune". Disse forefindes på vores hjemmeside.

3.5 Digital dannelse

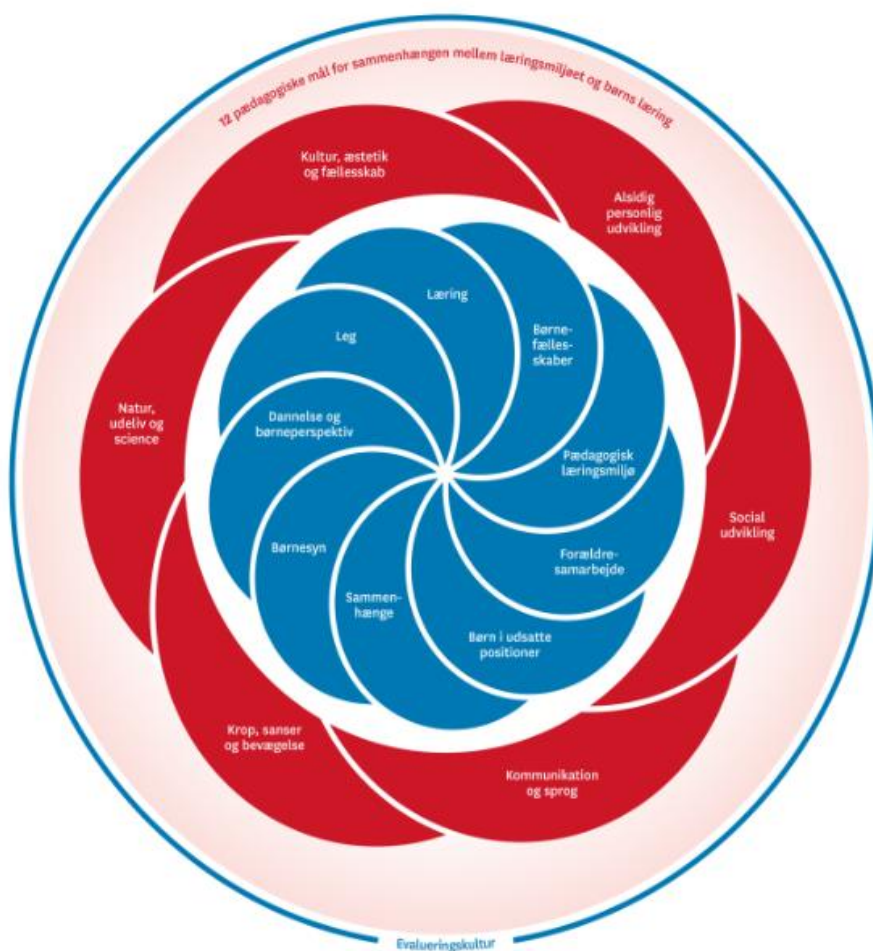
Vi benytter it værktøjerne iPads, pc'er og mobiltelefoner i vores pædagogiske arbejde med børnene, idet vi sammen med børnene søger information, om de ting, de optaget af. Det omhandler både kreative aktiviteter samt litteratur. Ex: børnene har set MGP, og vi finder musikvideoerne til dem, som de kan kopiere/blive inspireret af til forskellige bevægelser og udtryk.

Personalet forsøger så vidt det er muligt, ikke at arbejde på pc foran børnene. Vi vægter nærvær, når vi er sammen med børnene, og derfor går vi, hvis muligt, fra ved telefonopkald og længerendevarende arbejde.

Læringsperspektiv – vi forsøger at give børnene et naturligt forhold til de digitale værktøjer, vi har i børnehaven. Ydermere forsøger vi altid at have et læringsperspektiv, når disse værktøjer anvendes. Vi har kun apps på vores iPads, som kan fremme læring indenfor forskellige områder fx tælle, form og farver. Vi er bevidste omkring brugen af de digitale værktøjer, og det er altid ud fra barnets perspektiv disse fra eller til vælges.

<http://www.rafaelcenteret.dk/det-sker-der-i-boerns-hjerner-naar-de-stresses-er-utrygge-og-har-for-meget-skaermtid/>

Læreplansblomsten

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et dynamisk dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde. Seneste opdaterede version af læreplanen lægges på institutionens hjemmeside hvert andet år, men kan rekvireres ved kontakt til dagtilbudsleder/dagplejepædagog. I løbet af de to år, er læreplanen et arbejdsredskab for dagtilbuddet hvor planen gennemgår løbende evaluering og justering. Det fremgår af den pædagogiske plan, hvordan der hele dagen arbejdes med at etablere inkluderende læringsmiljøer og børnefællesskaber, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børn de bedste muligheder for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Den pædagogiske læreplan er udarbejdet med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag, der består af en række centrale elementer der er kendetegnende for den forståelse og tilgang hvormed der arbejder med børns udvikling, dannelse, læring og trivsel. Centralt i dette er Brønderslev Kommunes Børnesyn, hvorfor dette præsenteres indledningsvist.

De pædagogiske læringsmiljøer beskrevet i denne pædagogiske plan er tilrettelagt, så de inddrager hensynet til børns perspektiver og deltagelse, til børnefællesskabet og til den aktuelle børnegrupes sammensætning og forudsætninger.

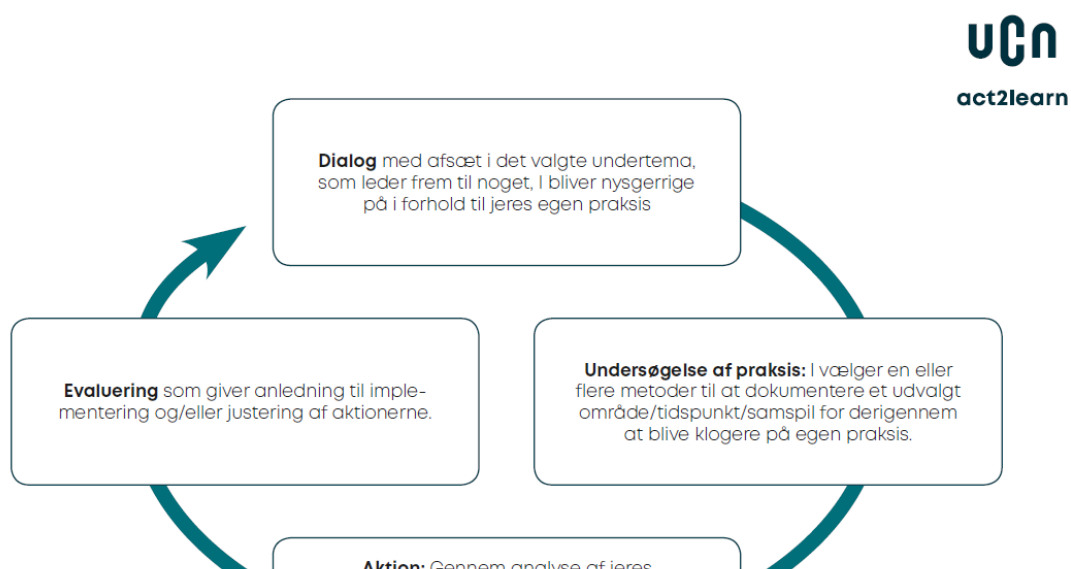
KVALid

KVALid står for Kvalitet i dagtilbud og er et dialogbaseret værktøj til systematisk selvevaluering, der arbejdes med på hele dagtilbudsområdet. Arbejdet har været i gang siden efteråret 2020.

Gennem aktionslæring og med afsæt i kvalitetskriterierne i KVALid, undersøger, udforsker og evaluerer vi løbende vores pædagogiske praksis.

Med KVALid arbejdes der med rammerne omkring barnet – altså læringsmiljøet. Her kigges både på struktur, proces, børneperspektiv og læreplanen, i tråd med Børnesynet.

Når der arbejdes med KVALid er det i en aktionslæringstilgang. Nedenstående model viser et loop i aktionslæringstilgangen.

Børnesyn

B Ø R N E S Y N

BØRNESYN

Det enkelte barn er ligeværdigt, unikt og indeholder masser af ressourcer og udviklingspotentialer. Barnet udvikler sig og lærer gennem relationer til andre – såvel børn som voksne i et forpligtende fællesskab.

Barnet skal forstås ud fra de sammenhænge, det indgår i og ud fra de betingelser det har for at handle. Barnets adfærd kan derfor ikke ses løsrevet fra de voksnes praksis og slet ikke løsrevet fra de rammer og regler de voksne sætter op for børnenes liv med hinanden.

- For at forstå barnet, skal vi voksne undersøge barnets baggrund og hverdag
- Barnet er aldrig et problem, men det kan være en del af en problematik – og så har vi som voksne ansvaret.
- Barnets trivsel og udvikling påvirkes af hvilken tilgang og sprog, vi voksne anvender i kontakten med barnet

SOM FAGPROFESSIONEL I BRØNDERSLEV KOMMUNE BETYDER DET:

- At du er bevidst om, at den måde du forstår barnet på og det sprog du bruger, har afgørende betydning for barnets udvikling og muligheder.
- At du tager ansvar for at finde ud af hvad det er der i omgivelserne står i vejen for barnet, hvis barnet ikke lykkes ift. de krav og forventninger vi stiller i dagplejen, daginstitutionen og i skolen.
- At du aldrig beskriver et barn negativt - for så er det umuligt at forandre sig som barn
- At du kan tænke ud fra flere perspektiver, fordi virkeligheden altid kan se anderledes ud og kan ændres. Derfor benytter du flere forskellige tilgange for at barnet skal lykkes.
- At du er bevidst om at et fællesskab ikke udvikles ved at fokusere på individer – men snarere omvendt: Fællesskabet er rammen for individets dannelse og udvikling
- At du er bevidst om, at forældres holdninger og deltagelse i børnenes liv, har betydning for børnenes fællesskaber

På dagtilbudsområdet i Brønderslev Kommune arbejder vi ud fra et fælles Børnesyn. Dette danner grundlag for vores pædagogiske praksis. Børnesynet har en betydning for den

måde, vi møder børnene på. Vi ser børn som kompetente aktører, der har brug for omsorg, udfordringer og positive forventninger. Sproget skaber virkeligheden og vi arbejder derfor bevidst med narrativer. Vores dagtilbud skal danne rammen for det gode børneliv, og vi arbejder ud fra en erkendelse af, at alle børn har brug for at være en del af et fællesskab, hvor de føler sig set, hørt og forstået. Vi ser børnenes initiativer og perspektiver som noget centralt i forhold til at udvikle selvværd og gå-på-mod. Børnene skal opleve glæde ved at lære, hvorfor vi har ansvar for at have fokus på dette igennem hele vores dag. Med KVALid har vi fokus på at opkvalificere læringsmiljøerne omkring børn, da barnets forudsætninger skal forstås ud fra de rammer, som barnet indgår i - og de muligheder de har for at handle.

I Brønderslev Kommune betyder det at...

I det daglige arbejde har vi hele tiden fokus på at agere ud fra Børnesynets intentioner. To gange årligt afholdes en fælles intro-dag for nye medarbejdere på skole- og dagtilbudsområdet, hvor der introduceres til Børnesynet, den systemiske tilgang, den sammenhængende børnepolitik og arbejdet med udvikling i fællesskaber. Børnesynet er vedhæftet stillingsopslag, når vi søger nye medarbejdere på dagtilbudsområdet. Dette sikrer et indblik i vores tilgang helt fra starten af ansættelsesforholdet.

Dannelse og børneperspektiv

Børn skal opleve at have indflydelse på deres hverdag og inviteres til aktiv deltagelse i egen læring. Dannelsesprocessen sker hele dagen, da der opstår mange daglige situationer, hvor barnet skal agere i samarbejde med andre. Det er i denne proces vi skaber forudsætninger for, at barnet oplever at være medskabende af egen læring. Det er ligeledes i denne proces, at børnene kan lære, at verden er større end dem selv, og at det er en fælles opgave at passe på hinanden og på fællesskabet.

I Brønderslev Kommune betyder det at...

Børnene i dagtilbud skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og for at styrke den demokratiske forståelse. Gennem trygge og pædagogiske læringsmiljøer inviteres barnet til at være aktivt deltagende og have reel indflydelse på dagligdagen og aktiviteterne i institutionen. De voksne støtter børnene i at forholde sig prøvende og nysgerrigt til verden omkring sig, så de oplever at være en del af et demokratisk og mangfoldigt fællesskab.

Leg

Legen har værdi i sig selv og er grundlæggende for børnenes sociale og personlige læring, trivsel og udvikling. Derfor udgør legen et særdeles vigtigt element i vores forståelse af den måde, hvorpå børn tilegner sig livserfaringer. Børns nysgerrige og eksperimenterende tilgang til verden og legen skal imødekommes og prioriteres i det daglige arbejde. Vi ser den frie og spontane leg som en vigtig del af barnets hverdag - her har barnet mulighed for at udvikle selvbestemmelse og indflydelse sammen med andre. Legen skal ske på børnenes præmisser, men kan rammesættes af de voksne, så den udvikles og nuanceres i samarbejdet.

I Brønderslev Kommune betyder det at...

Vi voksne går foran, ved siden af og bagved børnene i både voksen- og børneinitieret leg. Vi arbejder ud fra ICDP, som understøtter samspillet og hvor den voksne har ansvaret for

relationen. Vi arbejder med at inddele læringsrummene med plads til mindre grupper, både indendørs og udendørs.

Læring

Børns læring i dagtilbud skal forstås bredt og handler om at understøtte børns kropslige, følelsesmæssige, sociale og kognitive udvikling. Det indebærer bl.a. at stimulere børnenes nysgerrighed, gåpåmod, selvværd, sprog og motorik, hvilket sker gennem fx leg, relationer og udforskning. Børns læring tænkes ind i den daglige praksis på tværs af strukturer. Vi har fokus på at skabe læringsmiljøer, der sikrer deltagelsesmuligheder for alle og at processer er meningsgørende og motiverende for børnene. Trygge relationer i fællesskabet har stor betydning for børnenes læringslyst, da det er i samarbejde med andre, at læring og udvikling kan finde sted. Børns læring finder sted i både børne- og vokseninitierede aktiviteter, leg og rutinesituationer, og et stærkt pædagogisk læringsmiljø har derfor fokus på kvaliteten i alle typer af situationer gennem hele dagen.

I Brønderslev Kommune betyder det at...

Vi har fokus på at tilrettelægge læringsmiljøer med udgangspunkt i muligheden for udforskning og udfoldelse af læringsituationer, der understøtter barnets udvikling. Vi har fokus på at balancere fordelingen af børne- og vokseninitierede aktiviteter i løbet af hele dagen og hver dag, så mulighed gives for at læring kan opstå planlagt og spontant. Vi har fokus på at hjælpe børnene med at komme fra idé til handling, med fælles planlægning og sammen finde løsningsmuligheder. Vi har fokus på børnenes nærmeste udviklingszone, således, at der stilles krav og aktiviteter, som børnene har mulighed for at lykkes med og som børnene samtidig lærer af og udvikles gennem.

Børnefællesskaber

Dagtilbuddet skal skabe rum for, at børn kan etablere venskaber og fællesskaber på tværs af alder, køn og kultur. Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så der er en balance mellem initiativer fra det enkelte barn og hensyn til fællesskabet.

Vi arbejder med inkluderende børnefællesskaber, hvor vi møder barnets behov og viser det, at der er plads til alle i vores fællesskab. Et trygt børnefællesskab er fundamentet for børns sociale liv og trivsel og det er her børn udvikler vigtige kompetencer som engagement og samarbejde med andre børn. Børn lærer her at have indflydelse på eget liv og bidrage til fællesskabet.

Børn indgår hver dag i forskellige meningsfulde fællesskaber, der er motiverende for deres trivsel og læring. Det er både forældre og personale der er ansvarlige for at skabe et inkluderende miljø i institutionen, som alle kan indgå i.

I Brønderslev Kommune betyder det at...

Vi har fokus på at tilgodese hele børnegruppens behov og interesser og skabe et inkluderende læringsmiljø, hvor der tages udgangspunkt i den aktuelle børnegruppens forskellige behov, aktivitetsniveau og interesser. Vi er opmærksomme på at være lyttende og indgå i dialog med børnene, samt være opmærksomme på børnenes nonverbale sprog og agere herefter. Vi har fokus på at få alle med og skabe fælles opmærksomhed og støtte alle børn i at have muligheden for at være en del af både vokseninitierede aktiviteter og børnenes egne lege.

Pædagogisk læringsmiljø, herunder arbejdet med fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljøer

Tilrettelæggelsen af det pædagogiske læringsmiljø skal ske ud fra hensyn til børnenes perspektiver og deres forskellige forudsætninger samt børnefællesskabet og børnegruppens sammensætning. Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges gennem hele dagen. Det betyder, at det pædagogiske personale arbejder bevidst med både leg, spontane og planlagte aktiviteter og rutiner, så børnenes trivsel og læring er i fokus i alle situationer.

Udgangspunktet for børns læring er et trygt og inspirerende pædagogisk læringsmiljø. Læringsmiljøer, både ude og inde, skal understøtte de værdier den pædagogiske praksis bygger på, den faglige tilgang til den aktuelle børnegruppe samt den kvalitet vi gerne vil opnå.

Børnemiljøer skal forstås bredt og dækker over det samlede fysiske, psykiske og æstetiske miljø.

I Brønderslev Kommune betyder det at...

Vi arbejder med læring hele dagen, hver dag, hvilket er afspejlet i kvaliteten i de rutineprægede situationer og i vores indretning af de fysiske læringsmiljøer, både ude og inde. I indretningen af læringsmiljøer inddrager vi børnenes perspektiver og den aktuelle børnegruppes behov og arbejder bevidst med mulighederne for læring. Via blandt andet Børnesynet og KVALid justerer vi løbende læringsmiljøerne *omkring* det enkelte barn og børnegruppen.

Forældresamarbejde

Samarbejdskultur er et fælles ansvar mellem institutionen og hjemmet som understøtter det pædagogiske arbejde. Dette gør vi ved at inddrage forældrenes viden og personalets faglighed om børns læring, trivsel, udvikling og dannelse og centrere samarbejdet om dette.

Det kan også involvere, at personalet informerer forældrene om det pædagogiske arbejde i dagtilbuddet, og at det pædagogiske personale vejleder forældrene efter behov og understøtter barnets læring i familien. Samarbejdet skal være baseret på tillid, tilpasses den enkelte families behov og have fokus på at få talt om de gensidige forventninger til hinanden.

I Brønderslev Kommune betyder det at...

Vi har fokus på at anse alle forældre som værdifulde samarbejdspartnere, hvor tillid skabes ved at forældrenes værdier, kultur og synspunkter respekteres, og der tages initiativ til kontakt og dialog med gensidig udveksling af informationer. Vi har fokus på regelmæssigt at afholde møder med forældre og arrangementer, hvor indholdet blandt andet er præget af hvad forældrene er optagede af. Vi har fokus på at have en systematik for hvordan nye forældre bydes velkommen og sikres den rette information før, under og efter opstart. Vi anvender kommunikationsplatformen Aula, der er med til at styrke samarbejdet mellem forældre og institution og giver forældrene mulighed for at følge med i hverdagen og den pædagogiske praksis i institutionen.

Børn i udsatte positioner

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det understøtter læring, udvikling, trivsel og dannelse hos børn i udsatte positioner. Med børn i udsatte positioner menes der bl.a. børn med svag socioøkonomisk baggrund og med fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse, men udsathed er et dynamisk fænomen, og alle børn kan, i perioder, opleve at stå uden for børnefællesskabet i løbet af deres tid i dagtilbud. Børn i udsatte positioner har i særlig grad brug for at blive mødt med positive forventninger og opleve, at de er en betydningsfuld del af fællesskabet. De skal udfordres og opleve mestring i voksen- og børneinitierede lege og aktiviteter. Kvaliteten af samspillet mellem barnet og det pædagogiske personale samt den generelle kvalitet i dagtilbuddet har særlig stor betydning for børn i udsatte positioner.

Alle børn er unikke og har forskellige forudsætninger. Derfor tilrettelægger vi den pædagogiske praksis således, at alle har lige deltagelsesmuligheder i betydningsfulde fællesskaber. Børn i udsatte positioner skal være en betydningsfuld del af børnefællesskabet, ligesom deres forældre er tilsvarende betydningsfulde i forældrefællesskabet.

I Brønderslev Kommune betyder det at vi...

Vi har fokus på etableringen af stærke læringsmiljøer for alle børn og tilbyder læringsmiljøer der bedst muligt tilgodeser det enkelte barns behov. Heri indgår en hensigt om at fordele børn i udsatte positioner fx børn med sproglige og/eller sociale vanskeligheder, i de institutioner der kan imødekomme disse vanskeligheder. Derfor har vi oprettet såkaldte *pluspladser* i udvalgte institutioner.

Sammenhænge, herunder inddragelse af lokalsamfundet

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så børnene oplever sammenhæng i overgangene. At understøtte og skabe en tryk sammenhæng på tværs sker i et tæt samarbejde mellem forældre, dagtilbud, skole og SFO/fritidshjem. Det sidste år i dagtilbud bliver det pædagogiske læringsmiljø tilrettelagt med skoleforberedende aktiviteter. Det handler bl.a. om, at børnenes nysgerrighed stimuleres, og at børnene støttes i fx at fordybe sig og være vedholdende. Dagtilbuddets arbejde med børnenes trivsel og deltagelse i børnefællesskaber og evner til at danne relationer er desuden en vigtig del af de skoleforberedende aktiviteter.

De vigtige overgange i børns liv, har stor betydning for deres trivsel og arbejdet med at forberede børn på denne overgang er en stor del af deres institutionsliv. Arbejdet understøtter børns lyst til at lære og giver dem mod på nye oplevelser.

Samarbejdet med lokalsamfundet kan indebære forløb med biblioteker, idrætsforeninger, museer, plejehjem, erhvervsliv mfl. Det er det pædagogiske personale der sikrer, at eventuelle samarbejder, foregår indenfor den pædagogiske ramme, samt at de altid har børns trivsel, læring, dannelse og udvikling for øje.

I Brønderslev Kommune betyder det at...

Den sidste tid i nuværende dagtilbud skal der arbejdes med at skabe sammenhæng til kommende dagtilbud for at sikre den gode overgang i overensstemmelse med "Formålsbeskrivelsen og handleplan for den gode overgang". Vi laver overgangsbeskrivelser i Hjernen & Hjertet.

De seks læreplanstemaer

Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i de seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring. Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer. De seks læreplanstemaer skal ses i sammenhæng og samspil med hinanden og forekommer i praksis ikke som adskilte temaer. Der kan hentes inspiration i KVALid materialet.

Vi arbejder ud fra en bred læringsforståelse, som særligt er kendetegnet ved nærværende voksne, som har opmærksomhed på børnenes behov og initiativer. Vi arbejder med mindre læringsmiljøer, hvor vi skaber muligheder og tilbud til børnene, som støtter deres trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Integrerede institutioner skal udarbejde to planer – én for vuggestuen og én for børnehaven.

Et vigtigt aspekt i dette arbejde er evaluering, hvorfor dette præsenteres først herunder.

Institutionerne kan finde inspiration til arbejdet her:

[Den styrkede pædagogiske læreplan – rammer og indhold | emu danmarks læringsportal](#)

Evalueringskultur

I Brønderslev Kommunes dagtilbud forholder vi os løbende til vores pædagogiske praksis. Evaluerende pædagogisk praksis handler om løbende og systematisk at evaluere sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø, børnegruppens og det enkelte barns trivsel, læring, udvikling og dannelse. En systematisk evaluerende pædagogisk praksis og dokumentation heraf, styrker kvaliteten af det pædagogiske læringsmiljø og sikrer, at det hele tiden er justeret og tilpasset den aktuelle børnegrupes behov.

Hos os betyder det at vi...

I tiden løb har vi arbejdet med forskellige evalueringsformer. Vi er nu landet på, at vi fremadrettet udarbejder SMTTE-modeller på alle vores temaer/aktiviteter, som fremgår af vores årshjul. Her i maj måned har vi eksempelvis "Store Legeaften", et fælles arrangement for hele huset, hvor børn og forældre inviteres. Den arbejdsgruppe, som har planlagt aftenen, udarbejder en SMTTE-model, hvor gruppen har gjort sig gode tanker om hvorfor og hvordan vi afholder arrangementet og hvordan vi sikrer en god kvalitet på alle niveauer (barn-/forældre- og personaleperspektiv). Efterfølgende kan vi sikre en god evaluering, hvor vi kan justere os og SMTTE-modellen alt efter behov.

I forbindelse med vores certificering af DGI havde vi et modul den 19. april. 2022, hvor vi havde fokus på dokumentation/evaluering i forbindelse med leg og bevægelses aktiviteter. Her er vi blevet yderligere bevidste om vigtigheden i at have et fælles udgangspunkt og fælles sprog når vi taler planlægning og evaluering.

På vores sidste personalemøde i maj måned, drøftede vi evalueringsmodeller og vi besluttede som tidligere nævnt at vi fremadrettet vil arbejde med SMTTE-modellen. Vi blev ligeledes her opmærksomme på, at erfaringsgrundlaget ift. arbejdet med modellen er forskelligt (pædagog/pmf). Vi har besluttet, at vi kun vil anvende denne model for herigennem at skabe tryghed og kontinuitet for alle medarbejdere.

Evalueringen er et indsatsområde, som vi kontinuerligt vil arbejde med i hele personalegruppen i forhold til vores årshjul.

Alsidig personlig udvikling

Pædagogiske mål for læreplanstemaet

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn, samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hos os betyder det, at vi...

Børnecitat:

Nogle børn bliver uenige i en leg, hvorefter et barn går væk et øjeblik.

Kammeraten siger til de andre børn: ”X har bare lige brug for en pause...”

Vi vægter at skabe rammer, hvor det enkelte barn bliver set som den alsidige person, det er. Barnet skal turde vise følelser, og der skal ligeledes skabes tryghed for det enkelte barn. De voksne er ansvarlige for, at der skabes tillid mellem barn og voksen.

Der skal være plads til forskellighed - barnet skal respektere, at alle ikke er ens, både med hensyn til udseende og væremåde. Vi skal respektere barnets individuelle grænser og integritet og bevidstgøre barnet om at markere egne grænser og også respektere andres.

Vi vægter en varm velkomst om morgenen, hvor der er ro og god tid til at få sagt goddag til det enkelte barn.

Vi understøtter det enkelte barns udvikling ved at tilrettelægge aktiviteter, der passer til dets udviklingstrin og interesser og støtter op omkring legerelationer. I situationer, hvor dette forekommer svært, forsøger vi at "skabe" venskaber.

Til samling snakker vi forskelligheder, så barnet bliver opmærksom på, at vi hver især er noget særligt og rummer specifikke kompetencer. Vi taler med børnene om den gode tone.

Vi voksne bestræber os på at være gode rollemodeller ved ikke at være fordømmende, og vi forsøger at styrke børnenes forskellige ressourcer. Vi accepterer i det omfang det er muligt, at barnet i perioder vælger nogle voksne frem for andre. Vi forsøger at skabe ro ved ikke selv at lade os forstyrre hele tiden, f.eks. når vi læser for en gruppe børn, må andre børn og forældre vente til, der er et naturligt ophold.

Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse, hvilket børn i særlig grad udvikler gennem leg. Børns skal have erfaringer med, at de selv kan påvirke deres livsbetingelser inden for rammerne af et fællesskab. Dermed opnår børn gode forudsætninger for at navigere trygt, nysgerrigt og udforskende i det nære miljø, hvilket ruste dem til at håndtere fremtidige uddannelses- og livsarenaer:

- Engagement
- Livsduelighed
- Gåpåmod
- Deltagelseskompetence

I juni 2026 "deltager" vi i VM i fodbold og Kæphest. Børnene, som er i "Det ydre rum", laver kæphestene. I disse arrangementer giver vi børnene mulighed for at deltage i et engageret

fællesskab. Aktiviteten skaber muligheder for venskaber på tværs, barnets oplever mestring, som styrker deres selvværd og selvtillid.

I december vil vi igen have "syng sammen" i måneden hver fredag for hele Galaksen, hvor vi har fokus på nye sociale relationer og fællesskaber.

Social udvikling

Pædagogiske mål for læreplanstemaet

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hos os betyder det at vi...

Børnecitat

Barn 3 år: "Jeg kan godt lidt at grave guld med mine venner i sandkassen"

Vi vægter, at barnet har mulighed for at indgå og navigere i små og store grupper. Barnet skal udvikle sig fra at kunne forholde sig til få voksne og være i en lille verden til at kunne overskue og begå sig i en større verden med flere børn og voksne. Barnet skal udvikle sig fra den naturlige egocentrerede hed til at kunne begå sig i et større fællesskab, dvs. lære at aflæse sine omgivelser, tage plads og give plads. Vi vægter et ligeværdigt, men ikke ligestillet forhold mellem barn og voksen.

Relationer er en vigtig del i barnets liv, og vi arbejder bevidst hermed. F.eks. kan det for nogle børn være svært at knytte venskaber, og oplever vi dette, går vi aktivt ind i processen. Vi prøver da sammen med barnet at blive klogere på, hvorfor situationen er, som den er, og hvordan vi sammen kan ændre den.

Som voksne er det vigtigt at være troværdige og respektfulde rollemodeller, således at der er overensstemmelse mellem, hvad vi siger, og hvad vi gør. Samtidig skal vi være gode til at aflæse og forstå vores omgivelser. Vi forsøger at videregive den gode omgangstone til børnene, bl.a. snakker vi med børnene om, hvordan vi er over for hinanden. Ved konfliktløsning forsøger vi at skabe to vindere, der har forståelse for hinandens situation.

Vi efterstræber, at børnene er gode kulturbærere over for hinanden, f.eks. er de ældre børn med til at tage imod de nye børn og fortælle dem om vores hverdag og hjælpe dem med at få en god opstart i Galaksen.

Vi har ture ud af huset, hvor børnene bl.a. lærer, hvordan man opfører sig i det offentlige rum.

Social udvikling omhandler udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer. Social udvikling foregår i fællesskaber, hvor barnet oplever at høre til, udvikler empati og får erfaringer med selv at øve indflydelse og værdsætte forskellighed.

Vi benytter "Fri for Mobberi" (Mary fonden). Vi arbejder kontinuerligt med materialet, hvor børnene får positive erfaringer med fællesskaber, der kan forebygge mobning. Når vi oplever/hvis "der er noget, der rykker sig i børnegruppen", griber vi fat i materialet, hvor vi arbejder målrettet med tolerance, respekt, omsorg og mod. I denne proces bliver børnene opmærksomme på, hvordan man bliver en god ven og får redskaber til at begå sig socialt.

I sensommeren afholder vi vores "Indianer tema", hvor vi giver børnene mulighed for at interagere på tværs af stuerne og skabe nye venskaber. Det giver en god opstart efter sommerferien, hvor børn og voksne har været væk fra hinanden i en længere periode. Ofte skal gruppedynamikken skal dannes på ny. I forløbet deltager hele institutionen, så børnene har mulighed for at få et godt kendskab til alle børn og voksne.

Kommunikation og sprog

Pædagogiske mål for læreplanstemaet

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hos os betyder det at vi...

Børnecitat

Barn 3 år: "Jeg kan ikke lide spejlæg"

– og piller så kødpølsen af sin mad

Vi vægter at skabe et miljø, hvor barnet får kendskab til sprogets mangfoldighed (det talte, det skrevne samt det kropslige) i form af forskellige udtryksformer som rim, remser, sang, teater, historier, fortællinger, samt det skrevne sprog.

Det er vigtigt, at vi voksne er bevidste om, at vi er rollemodeller i forhold til den sproglige udvikling. Vi skal være sproglige aktive i samværet med barnet, sætte ord på de ting vi gør i løbet af hverdagen, f.eks. under påklædning. Understøtter med piktogrammer.

Vi snakker med barnet om den gode tone, det er f.eks. i orden at lege med de "frække" ord der, hvor det ikke kan genere andre, men vi skal tale pænt og respektfuldt til hinanden.

Vi opfordrer barnet til aktivt at lege og fantasere med sproget, både det talte og det skrevne. Det være sig i form af rim, remser og legeskrivning.

For at pirre barnets nysgerrighed for det skrevne sprog, har vi navneskilte i garderoben, på skuffer, døre, alfabetet hænger på stuerne m.m. Vi får besøg af bogbussen og deltager i forskellige kulturelle arrangementer.

Vi har lavet sprogkasser til hver måned, som indeholder materialer til at understøtte den sproglige udvikling. Dette er let tilgængeligt og klar til kopiering eller udlån.

Krop, sanser og bevægelse

Pædagogiske mål for læreplanstemaet

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hos os betyder det at vi...

Børnecitat:

Til gymnastik tager børnene strømperne af, men et barn har en fodvorte og skal beholde strømperne på.

Et andet barn "Gælder det også ved død hud..?"

Sundhedsstyrelsen anbefaler, at alle børn og unge under 18 år er fysisk aktive mindst 60 minutter om dagen med moderat intensitet og er fysisk aktive mindst 2 gange om ugen i 30 min. med høj intensitet. Børn er født med en naturlig bevægeglæde og motion og bevægelse styrker barnets trivsel, læring og sundhed. Den fysiske leg styrker barnets motoriske udvikling – man bliver stærkere, mere udholdende og bedre koordineret.

Vi vægter at skabe et miljø, hvor der er mulighed for motorisk udfoldelse både ved leg og planlagte aktiviteter. Vores fysiske rammer og aktivitetsvalg er tilrettelagt, således at de tre primære sanser stimuleres (labyrint-, føle- og stillingssansen).

Vi prioriterer, at barnet dagligt udfordres motorisk både ude og inde. I Galaksen har vi "Månen", hvor der er rig mulighed for fysisk udfoldelse. Vi har en rigtig stor legeplads med

legeredskaber og et naturområde med bakker og krat, hvor børnene bliver udfordret motorisk.

Vi giver barnet mulighed for at udfordre kroppens styrke og begrænsning, f.eks. bevidstgør vi barnet om, at "hvis jeg kravler op i tårnet, skal jeg også selv kunne komme ned".

I vinterhalvåret kompenserer vi for den begrænsede fysiske udfoldelse udendørs ved ugentlig at gå til gymnastik.

Vi skaber nogle rammer, hvor der er tid og rum til at gøre tingene selv. Vi er med til at udvikle barnets kompetencer ved at give det tiden til selv at eksperimentere med påklædning, udpakning af maden m.m. Det, at barnet får lov til selv at prøve tingene af, er med til at udvikle dets kropsforståelse og kendskab til egen formåen.

Vi har – i samarbejde med forældrebestyrelsen – udarbejdet en kostvejledning, hvor vi anbefaler forældrene at give deres børn så ernæringsrigtig en kost som muligt

I samarbejde med Sund By er der etableret en Motorikpatrulje med fokus på børn med motoriske og sensoriske udfordringer. 2 ressourcepersoner er blevet klædt på til opgaven med at udarbejde en motorisk screening i det omfang, vi skønner det nødvendigt.

Vi er som institution DGI certificeret. Vi har fokus på kropslig dannelse, herunder at udvikle børnenes kropslige kompetencer og kropsbevidsthed samt at styrke deres selvtillid og motivation med bevægelsesglæde som centralt omdrejningspunkt. Målet er at gøre idræt, leg og bevægelse til en integreret del af hverdagen og skabe optimale rammer for børnenes trivsel, udvikling og læring.

I foråret har vi haft fokus på "morgen motion", hvor vi har udnyttet vores faciliteter både inde og ude. Vi har lavet forskellige bevægelseslege med udgangspunkt i modellen "Et kropslig dannende miljø" (DGI), og "Kroppens ABC" (DGI). Vi vil arbejde for yderligere implementering af vores viden fra DGI i praksis til gavn for vores børn. Vi vil prioritere, at bevægelse er en naturlig, daglig del af Galaksen.

I efteråret har vi vores årlige "bevægelsesuge", hvor vi laver mange forskellige bevægelseslege og aktiviteter både ude og inde. Her er nedsat en arbejdsgruppe, som planlægger ugen med udgangspunkt i viden fra DGI. Vi slutter ugen af med et stort fællesløb for hele institutionen.

Natur, udeliv og science

Pædagogiske mål for læreplanstemaet

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskers forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at

genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hos os betyder det at vi...

Børnecitat:

Vi går tur i Hedelund

Barn 3 år peger på søen: "SE, en stor vandpytte"

Vi vægter at give barnet mulighed for at færdes i og respektere naturen samt opleve glæden herved. Samtidig vil vi øge barnets sanselige opmærksomhed og lade det få forskelligartede erfaringer med naturen. Barnet skal opleve naturen som et rum for vilde/stille lege samt et sted, hvor der er plads til refleksion og fordybelse. Barnet skal have opmærksomhed på og oplevelsen af de skiftende årstider og naturens kræfter.

Ved at færdes i naturen, opstår muligheder for at tale med barnet om naturfænomener og lære det at værne om miljøet.

Vi vægter udeliv højt og prioriterer, at barnet dagligt er ude i al slags vejr. Vi har et aktivt udeliv, hvor vi inddrager barnet i forskellige praktiske gøremål; samle blade, kløve brænde, plukke bær eller ordne køkkenhave. Mens vi hjælper hinanden med ovennævnte ting, snakker vi bl.a. om naturens gang.

Vores legeplads har en lille skov, hvor vi har mulighed for at udforske naturens småkravl, vi finder frøer, holder øje med haren og vores insekthotel. Vi følger årstidernes skifte, ser kastanje stå med lys, smager på hindbærrene og laver bål enten til madlavning eller en hyggestund.

På legepladsen har barnet mulighed for at udforske naturen på egen hånd, klatre i træer, grave huller, bygge huler, lege med vand mm. Kort sagt at bruge dets fantasi og kreativitet.

For at pirre barnets nysgerrighed, udvikle dets sanser og give det biologisk forståelse, foregår der aktiviteter, hvor vi f.eks. laver foderbræt til fuglene, som hænger ved stuerne. Her taler vi om, hvilke fugle, der kommer på besøg, og måske fodre med et æbleskrog. Vi kan grave forskellige "ting" (æbleskrog, en død fugl, en tom rosinæske etc.) ned og undersøge, hvor lang tid de er om at forrådnede. Vi undersøger ligeledes døde dyr, vi møder på vores vej.

Vi planter og sår i vores højbede og laver selv små science forsøg. F.eks. undersøger vi, hvordan en tomatkive kan blive til mange tomatplanter.

Som supplement til vores "udliv" tager vi på ture ud af huset. Her har vi bl.a. mulighed for at opleve den "utæmmede" natur, tage til stranden i sol, regn og blæst eller besøge den nærliggende rideskole, hvor vi får en fornemmelse af, hvor små vi er i forhold til så store og prægtige dyr

Vi voksne skal være gode rollemodeller og medinddrage barnet og give det gode vaner, så det får forståelse og respekt for naturen og miljøet. F.eks. skal "småkravl" slippes fri, når vi har kigget på dem, fuglene skal fodres, jordbærrene skal luges og

vandes, vi skal have vores affald med hjem, når vi har spist madpakken i naturen m.m.

I foråret har vi "Krible Krable" tema – her undersøger vi dyr og natur i vores nærmiljøet. Vi har fokus på, at børnene får direkte, håndgribelige og konkrete egen-erfaringer i og med naturen (learning on location). Vi pirrer deres naturlige nysgerrighed og undren for naturen. Vi laver snelevæddeløb, undersøger hvor stærk en snegl er, hvor kan bænkebidere lide at være? Vi finder snegleæg og ser, hvordan de udvikler sig. Børnene er eksperimenterende og aktive i forløbet. Vi kobler teori og praksis.

I løbet af efteråret har vi fokus på naturens gang så børnene får forskellige naturoplevelser. Vi høster og bearbejder vores afgrøder. Vi ser på, hvad der sker i vores skov, træer mister blade, vi oplever sne, regn og rusk. Vi laver aktiviteter med blade, laver bål, leger i sne. Børnene får forskellige sanseoplevelser ift. vejret. Vi laver små science forsøg med f.eks. sne. Hvor mange urenheder er der i en snebold? Hvor kold er sneen når vi går ud med bare tæer? Smelter sne, når det kommer ind?

Kultur, æstetik og fællesskab

Pædagogiske mål for læreplanstemaet

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hos os betyder det at vi...

Børnecitat:

Jeppe 4 år: "Jeg kender alle danske dyr i Danmark"

Kultur, æstetik og fællesskab

Vi vægter at skabe et inspirerende miljø, hvor barnet får mulighed for at udfolde sig og eksperimentere. Der skal være appetitvækkere for samtlige sanser!

Vi voksne sørger for, at der er mange forskellige materialer bl.a. karton, farver og træ til kreative udfoldelser. Desuden er der udklædningstøj og handskedukker til små dramalege. Af og til klæder de voksne sig ud og opfører teater for børnene, laver dukketeater eller fortæller historier, både kendte og improviserede, hvor børnene byder ind med ideer. Vi sørger for, at der er tid til fordybelse, og at barnet kan eksperimentere både i leg og med forskellige materialer og afprøve sig selv i forhold til et bredt spektrum af kulturelle udtryksformer. Vi opfordrer barnet til at være musik aktivt, bl.a. ved at lytte til musik, danse og selv spille instrumenter. Vi deltager i forskellige arrangementer uden for huset, f.eks. på biblioteket, i biografen eller går til koncert eller sportsarrangementer. Vi laver udstillinger med barnets kunst. Den sidste fredag i måneden skiftes stuerne til at arrangere "et dramatisk indslag" eller sang, hvor vi benytter vores amfiteater i Månen.

For at give barnet æstetiske oplevelser, laver vi forskellige udsmykninger alt efter årstiderne; f.eks. dekorationer til jul, fastelavn, lygtefest og påske.

Spændende fund eller kreationer kan barnet udstille i glasmontre. Vi har gemmehylder til dagens legodesign.

"Det ydre rum" benyttes til kreative sysler. Vi har planer om et juleværksted, hvor børnene på skift kan være kreative i rolige og hyggelige omgivelser.

Udendørs er der mange muligheder for at eksperimentere med naturmaterialer såsom sand, vand, blade, grene m.m. Barnet kan også se på kunst på legepladsen, hvor vi har en "Elefin" samt en sten "Dino".

I maj måned har vi "Bedsteforældredag" hvor børnene kan invitere deres bedster til besøg i børnehaven. Her optræder børnene med et musikalsk indslag og der er forskellige kreative værksteder. Dagen giver mulighed for at de to generationer kan mødes i et fælles tredje. Vi kan blandt andet lege "lege" fra gamle dage, høre harmonikamusik og dele gode snakke omkring madpakken.

I løbet af efteråret tager "lange ben" i "Vendsyssels Teater" i Hjørring, hvor de oplever professionelle skuespillere. Det styrker børnenes kulturelle dannelsesproces. Nogle prøver for første gang at køre i bus/tog, vi taler om hvordan vi opfører os i det offentlige rum og hvad der foregår i en teatersal. Her bliver mørkt, stille, der kan være høje lyde, lys og en forventning om at vi lytter og er stille så vi kan høre, hvad skuespillerne fortæller.